

Sygn. akt III USK 434/21

POSTANOWIENIE

Dnia 24 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania małoletniej L. P. i N. P.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W.
o wznowienie postępowania w sprawie VII U (...) o rentę rodzinną,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 24
maja 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w
(...)
z dnia 24 lutego 2021 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
(...) Oddział w W. 240 zł (dwieście czterdzieści) na rzecz N. P. i
małoletniej L. P.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w S., po wznowieniu postępowania ustalił, iż M. P. spełniał przed śmiercią warunki stażowe do renty, czyli miał co najmniej 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych, i na tej podstawie zmienił decyzję pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z 13 października 2015 r. w ten sposób, że przyznał L. P. oraz N. P. prawo do renty rodzinnej po zmarłym począwszy od 12 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z 24 lutego 2021 r. uwzględnił apelację pozwanego tylko o tyle, że prawo do renty rodzinnej przyznał począwszy od 1 lutego 2019 r.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na podstawę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., albowiem skarga jest oczywiście uzasadniona, gdyż wnioskodawczynie nie spełniają warunku z art. 65 ust. 1, art. 70 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej prawa do ustalenia prawa do renty rodzinnej. Staż ubezpieczeniowy zmarłego M. P. w 10-leciu przed datą zgonu wynosi 4 lata 8 miesięcy 22 dni (okresy nieskładkowe zostały ograniczone do 1/3 polskich okresów składkowych). Sąd Apelacyjny ustalił staż ubezpieczeniowy w wymiarze 5 lat 2 miesięcy 2 dni, przyjmując okresy nieskładkowe w wymiarze 1/3 okresów składkowych polskich i brytyjskich. Z wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 3 marca 2011 r. w sprawie Tomaszewska wynika, że stosując zasadę sumowania okresów dla celów ustalenia prawa do świadczenia ocenia się dopuszczalny wymiar polskich okresów nieskładkowych sumując polskie i zagraniczne okresy składkowe. Zmarły M. P. posiadał brytyjskie okresy nieskładkowe i składkowe wobec tego nie można zastosować ww. wyroku Trybunału Sprawiedliwości. Staż ubezpieczeniowy oblicza się wówczas wg zasad ogólnych określonych w art. 5 ust. 2 ustawy emerytalnej.

Ubezpieczone wniosły o oddalenie skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu i dlatego nie został uwzględniony.

Skarżący nie wykazuje, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona – art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Zasadniczy spór dotyczył okresów składkowych w kraju, które są wyższe niż pierwotnie przyjmowano, łącznie z brytyjskimi wynoszą 2 lata, 9 miesięcy i 10 dni (w tym 1 rok i 4 miesiące w Wielkiej Brytanii). Takie są ustalenia Sądu powszechnego dotyczące okresów składkowych, których skarga nie kwestionuje.

Kwestionuje natomiast zaliczenie brytyjskich okresów nieskładkowych.

W tej sprawie chodzi o prawo a nie o wysokość świadczenia, a podkreśla się to, gdyż inne może być ujęcie okresów nieskładkowych w relacji do sumy okresów składkowych w drugim przypadku.

W zakresie samego prawa nie ma podstaw aby nie stosować zasady sumowania okresów składkowych również w sprawie o rentę z tytułu niezdolności do pracy, czyli reguły potwierdzonej wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości z 3 marca 2011 r., C-440/09.

Z kolei do okresów nieskładkowych ma zastosowanie art. 5 ust. 2 polskiej ustawy emerytalnej, zgodnie z którym przy ustalaniu prawa do emerytury i renty oraz obliczaniu ich wysokości okresy nieskładkowe uwzględnia się w wymiarze nieprzekraczającym jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych.

Skoro okresy składkowe łącznie wynoszą 2 lata, 9 miesięcy i 10 dni, to uwzględnieniu do prawa podlega okres nieskładkowy wynoszący 11 miesięcy i 3 dni.

Uwzględniono również okres ubezpieczenia społecznego rolników jako uzupełniający do wymaganych 5 lat w myśl art. 10 ust. 2 ustawy emerytalnej.

Można się zgodzić ze skarżącym, iż o prawie ma decydować okres nieskładkowy w Polsce, czyli że w kraju do ustalenia prawa do renty (emerytury) nie uwzględnia się brytyjskiego okresu nieskładkowego.

Rzecz jednak w tym, iż z ustaleń, na których oparto zaskarżone rozstrzygnięcie wynika, iż zmarły miał w Polsce okres nieskładkowy przewyższający 11 miesięcy i 3 dni. Wszak Sąd pierwszej instancji wyraźnie ustalił, co też ujął Sąd drugiej instancji w uzasadnieniu wyroku w części wstępnej, że pozwany uznał za udowodniony m.in. okres studiów jako okres nieskładkowy od 1 października 2003 r. do 30 września 2006 r., czyli jest to okres dłuższy niż wymagany polski okres nieskładkowy do ustalenia prawa.

Oczywiście jest zapis w uzasadnieniu wyroku, z którego może wynikać, iż Sąd Apelacyjny nie rozdziela okresu nieskładkowego na krajowy i brytyjski, co nie oznacza, że rozstrzygnięcie jest wadliwe (niezgodne z prawem), bo skarga nie zaprzecza ustaleniom dotyczącego okresu składkowego (polskiego i brytyjskiego) i nie podważa ustalenia dotyczącego okresu nieskładkowego w związku ze studiami w kraju.

Czym innym jest wysokość świadczenia (renty), co wykracza poza przedmiot sporu. Niemniej można wskazać, na ostatnie stanowisko TSUE – wyrok z 21 października 2021 r., C-866/19 (w odpowiedzi na pytanie Sądu Najwyższego), z którego wynika, iż przy ustalaniu wysokości świadczenia przez polski organ rentowy uwzględnia się wyłącznie polskie okresy ubezpieczenia, czyli składkowe oraz nieskładkowe w wymiarze nie wyższym niż 1/3 okresów składkowych w Polsce (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 16 marca 2022 r., II USKP 92/21).

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach orzeczono na podstawie § 9 ust. 2 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia z 21 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.